

پوهنتون سلام

پوهنځی شرعیات و قانون
پروگرام ماستری تفسیر و حدیث

امارت اسلامی افغانستان
وزارت تحصیلات عالی
معینیت امور علمی

حجاب او ستر د قرآن او سنتو په رڼا کې

(رسالة ماستری)

محصل: نجیب الله "الصباح"

استاد رهنما: دکتور فصیح الله "عبدالباقي"

سال: ۱۳۹۶ هـ. ش - ۱۴۰۰ هـ. ق

پوهنتون سلام

د شرعیات او قانون پوهنځی

د تفسیر او حدیث پروگرام

د افغانستان اسلامی امارت

د لویو زدکړو وزارت

د علمی چارو معینیت

حجاب او ستر د قرآن او سنتو په رڼا کی

(د ماستری رساله)

محصل: نجیب الله "الصباح"

لارښود استاد: دکتور فصیح الله "عبدالباقي"

کال: 1396 هـ. ل - 1440 هـ. ق

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سلام پوهنتون

د شرعیات او قانون پوهنځی

د تفسیر و حدیث دپارتمنت

د ماستری بورډ

تصدیق نامه

بناغلی نجیب الله د محمد رسول زوی د ID: SH-MST-95-147 نمبر لرونکی، د تفسیر و حدیث د دویمې دورې محصل د ماستری مرحلې رساله چې عنوان یې: حجاب او ستر د قرآن کریم په رڼا کې، د چهارشنبې ورځ په ۱۴۰۲/۸/۳ هـ ل نېټه یې په بریالیتوب سره دفاع کړه او د حکم پلاوي د ارزونې پر اساس د ۷۵ (نمره په عدد) پنځه او یا (نمره په حروفو) مستحق وگرځید، له الله تعالی څخه ورته د لازياتي بریا غوښتونکي یو.

د حکم پلاوي اعضاء:

ردیف	داستاډ نوم	عضویت	لاسلیک
۱	استاد محمد نعیم جلیلی	د حکم پلاوي عضو	
۲	استاد شکرالله مخلص	د حکم پلاوي عضو	
۳	دکتور فصیح الله عبدالباقي	لارښود او د حکم پلاوي مشر	

علمی مرستیال

د ماستری د بورډ امر

خلاصة البحث

کومه لیکنه چې ستاسوپه مخ کې ده (حجاب اوسترد قرآن کریم اوسنتوپه رڼاکې) نوموړې موضوع چې د بنده د ماستری دورې تیزیس دی د قرآن اونبوي احادیثو په رڼاکې چې د قدرمن استاد دکنتور فصیح الله عبدالباقي په لارښونه مې په مقدمه سربیره په څلورمباحثوکې چې هر مبحث یې بیا د څومطالبو درلودونکی دی ترتیب کړی دی، لومړی مبحث تمهیدي مبحث دی چې د حجاب لغوي او اصطلاحي مانا، د ستر لغوي او اصطلاحي مفهوم، د ستر او حجاب ترمنځ فرق او د حجاب گټې او ارزښتونه پکې بیان شوي دي. دوهم مبحث کې بیا په قرآن کریم کې د ستر اړوند احکام، د حجاب د نزول ترتیب او تاریخ د حجاب اړوند ایتونو څیرنه، په قرآن کې د حجاب حدود او همدارنگه د حجاب ایتونو اړوند د اسلامي پوهانو نظریات څیرل شوي دي.

دریم مبحث په دې مبحث کې په سنتوکې د حجاب او ستر احکام، د حجاب اړوند احادیثو څیرنه، په احادیثو کې د حجاب وقایوې تدابیر او د حجاب د حدودو بیان راغلی دی.

څلورم مبحث د بي حجابی عوامل، اغیزې او په وړاندې یې مسئولیت، د حجاب ضد توطئه د بي حجابی پیل، عوامل او په ټولنه کې د بي حجابی ناوړه اغیزې، همدارنگه د بي حجابی په مخنیوي کې د حکومت، علمأو او ټولني مسئولیت په ځانگړيو مطالبوکې بیان شوی دی.

د هر مطلب د اثبات لپاره په قرآن اونبوي احادیثو استدلال شوی دی او د قرآني ایتونو او نبوي احادیثو سربیره د اسلامي پوهانو نظریات هم راوړل شوي دي.

لړ لیک

- ۱ سریزه.....
- ۸ تمهیدي مبحث.....
- ۸ لومړی مطلب: دحجاب لغوي او اصطلاحی مانا.....
- ۱۲ دوهم مطلب: دستر لغوي او اصطلاحی مانا.....
- ۱۳ دریم مطلب: دستر او حجاب ترمنځ توپیر.....
- ۱۶ څلورم مطلب: دحجاب ارزښت او گټې.....
- ۲۰ لومړی مبحث په قرآن کې دحجاب اوستر اړون احکام.....
- ۲۱ لومړی مطلب: حجاب دقران په هنداره کې.....
- ۲۵ دوهم مطلب: دحجاب دوجوب تاریخ.....
- ۲۶ دریم مطلب: دحجاب اړوند ایتونو څېړنه.....
- ۳۲ څلورم مطلب: په قرآن کې دحجاب احکام.....
- ۴۳ پنځم مطلب: په قرآن کې دحجاب حدود.....
- ۴۷ شپږم مطلب: دحجاب ایتونو په اړه داسلامي پوهانو نظریات.....
- ۵۱ دوهم مبحث په سنتو کې دحجاب اړوند احکام.....
- ۵۱ لومړی مطلب: حجاب اړوند احادیثو څېړنه.....
- ۵۷ دوهم مطلب: په احادیثو کې دحجاب وقایو تدابیر.....
- ۶۱ دریم مطلب: په احادیثو کې دحجاب حدود.....
- ۶۲ څلورم مطلب: دحجاب له حکمه دشارع مقصد.....
- ۶۴ دریم مبحث بی حجابي، عواملو اغیر او په وړاندې یې مسؤلیت.....
- ۶۴ لومړی مطلب: دحجاب ضد توطئه.....
- ۶۶ دوهم مطلب: دبی حجابی پیل.....
- ۶۸ دریم مطلب: دبی حجابی عوامل.....

٧٠	څلورم مطلب: په ټولنه د بې حجابۍ ناوره اغيزې
٧٣	پنځم مطلب: د بې حجابۍ په مخ نيوى كې د حكومت علماو او ټولنى مسؤليت
٧٦	مناقشه
٧٩	نتيجه گيري
٨٢	وړانديزونه
٨٣	منابع

نتیجه گیری

۱- په دی تحقیق کی له حجاب نه زمونږ مقصد د اسلام د وجوبی احکاموپه توگه دا دی چی بنځه له نارینه وسره د مخ کیدوپه صورت کی خپل بدن پټ کړی اوله ځان بنودنی اوبی ځایه جلوه گری نه ځان وساتی.

۲- حجاب د نامحرم په وړاندی د بنځی د بدن د پټولوپه معنی د اسلام د مبارک دین له ضروری احکاموڅخه دی .

۳- حجاب او عفاف یوفطری امردی اوپه ټولوالهی ادیانوکی ځانگری ځای لری.

۴- حجاب په حقیقت کی بنځی ته حرمت او احترام کول دی څونامحرم هغی ته په حیوانی توگه ونه گوری اوحرمت یوازی مسلمانوښځوته ځانگری دی اوغیری مسلمانی میرمنی له دی حرمت نه بی برخی دی .

۵- له قرآن کریم نه داسی زیات شواهد شتون لری چی مخکی له اسلامه هم په عربی ټولنه کی بنځی عامه ځایونواو عمومی اجتماعاتوته د حاضریدو په صورت کی له کامل حجاب نه برخمنی نه وی. او لکه د نارینه وپه شان به یی چندان حجاب نه مراعت کاوه په داسی وخت اوشرایطوکی د حجاب اړوند د الله جل جلاله او دهغه درسول حکم صادر شو.

۶- د قرآن کریم د سورتونوله جملی څخه په دوه سورتونوکی دحجاب موضوع مطرح شوی ده چی لومړی ځل په اجمالی توگه داموضوع داحزاب په سورت کی ذکرشوه اوبیایه زیات تفسیر سره دنورپه سورت کی بیان شوی ده .

۷- ټول نبوی مبارک آحادیث په ډیروضاحت سره ددی څرگندونه کوی چی حجاب د رسول الله صلی الله علیه وسلم په وخت کی واجب شو او هغه صلی الله علیه سلم به له هغوخلکوسره چی ځان به یی له تازه ایجاد شوی وضعیت سره نه عیاراوه اولاهم به یی له سابقه مروج لباس نه استفاده کوله برخورد کاوه اویادونه به یی ورته کوله.

۸- اسلامی پوهان د حجاب په رابطه په دوه عمده ډلوویشل شوی دی:

اول: ډیری اسلامی فقها اوپوهان مخ اولاسونه په حجاب کی شامل نه بولی، دټول بدن پټول له مخ اولاسونوپرته واجب گنی.

دوم: ځینی نوربیا د ټول بدن پټول سربیره په مخ اولاسونود ښځولپاره واجب شمیرلی دی دواړو ډلودخپلی مدعا « دحجاب لزوم اواندازه » د اثبات لپاره دلایل هم ذکرکړی دی.

۹- په اسلامي فقه اونبوي احاديثوكي دا واضحه شوي چي د مخ اولاسونو دنه پتولو وجوب په دي معني نه دي چي دهغوي پتول جايزنه دي بلكه اساساً دبنځي پتوالي غوره دي د نارينه اونامحرم بنځو ترمنځ حريم بايد مراعات شي.

۱۰- اسلامي پوهانو د عورت او حجاب ترمنځ فرق كړي دي. دستر عورت لباس هغه لباس دي چي چسپ، نازك، اولنډنه وي. حجاب بياله هغه تيكي نه عبارت دي چي پرته له هغه لباس نه چي ستر عورت كوي دهغه لباس سربيره اغوستل كيږي اود بدن ټول غړي ورباندي پوښل كيږي

۱۱- دا ذكر شوي احكام د ځواني بنځي لپاره دي بلوغ ته له رسيدوسره سم ستر عورت شروع كيږي اود جنسي جذابيت ترشتون پوري دوام كوي او كله چي د بلوغ سن ته ورسیده بي له شكه چي نوموړي احكام تخفيف پيدا كوي، يعني د زوروالي او مرض حالاتوكي نوموړي احكام آسانه كيږي او په داسي حالاتوكي بنځوته اجازه شته چي داسي حجاب واغوندي كه څه هم كمې اوتعديل ولري .

۱۲- دا احكام له ميره پرته نور ټولوته شامليري هغه كه محرم وي يانه وي، د بنځي لپاره جايزه نه ده چي له كفينو پرته نور اعضا دهغوي په وړاندي ظاهر كړي او په ټولو نارينو واجب ده څومخكي له دي چي د بنځو سكان ته ورداخل شي اجازه واخلي.

۱۳- د ځينو بنځوله خوا حجاب ته اهميت نه وركول او همدارنگه په ټولنه كي د ستر او حجاب د ترويج په اړه د مسؤلانو او د فرهنگي چارو د متوليانو په پاملرنه د ډيرو فردي او ټولنيزو اضرارو لامل كيداي شي او امكان لري په تدريج سره د ټولني اخلاقي اوبالازښته تنابونه سست اود ټولني د فرهنگي او عنعنوي انحطاط سبب شي .

۱۴- په اسلامي فقه كي د بنځي د حجاب لپاره كوم ځانگړي رنگ نه دي تعين شوي اوفقط د بدن په پتوالي (پرته داستثناشوي مواردونه) تاكيدشوي البته د نازكوتنگواوهغه چي بدن تري ښكاره شي اوتحريك كونوكاليوڅخه يي منع فرمايلي ده او د رنگارنگ تيزو اود غږ ايستونكو بوټونو او عطرو په باره كي ملاحظات لري.

۱۵- دغربي پوهانو د اعترافاتوله مخي چي ويلي يي دي :

هغه اوضاع او شرايط چي مونږ په هغه كي ژوند كوو دومره له فطرت نه لري ده چي نجوني او هلكان په پنځلس كلني كي په اخلاقي فساد اخته كيږي او د دي كارپايله به ډيره بده وي ځكه په دي سن كي دا ډول علاقمندي اور غبت د ډيرو اضرارو اوزيانونو لامل كيږي .

۱۶- اسلامي شريعت داحق بلكه وظيفه داسلامي اومشروع حكومت په غاړه ايښي څو د حجاب په رابطه تصميم ونيسي اود لزوم په صورت كي اجباراً متخلفين تنبه كړي.

۳۲- یوازینی دین چی په کامله توگه یی د بنحی ارزښت او مقام بررسی کړی ده او هم په ټولنه کی د بنحی د شخصیت درناوی کوی او په نړی کی د بنحی یواځینی او واقعی تصویر ده هغه داسلام مبین دین ده .

وړاندیزونه

داچې ستر او حجاب د اسلام له عامه د ساتیرونه گڼل کیږی بنأدهغه دتعمیل لپاره لاندی څو ټکی وړاندیز لرو.

۱- ټولو هغو کسانوته چی ځانته مسلمان وایی زمونږ وړاندیز دا دی څو اسلامی ستر مراعت کړی ځکه چی حجاب یو فطری امر او شرعی حکم دی، په دی برخه کی نه پاملرنه د ټولنیزو او فردی زیانونو باعث کیږی.

۲- په ځانگړی توگه مو مسلمانو خویندوته دا وړاندیز دی چی له بیگانه نارینه وسره په معاشرت کی د سرو بیبتان او خپل نور اندامونه پټ کړی او ځان بنودنه ونه کړی څوله یواړخه خپل ځان د نا اهله کسانوله ضرره وساتی اوله بله پلوه خپله هم په ټولنه کی د بی بندوباری لامل نشی .

۳- ټولو ځوانانوته مو وړاندیز دا دی چی هر ډول جنسی التذاذ دی دازدواج په کانون کی په کورنی محیط پوری منحصر کړی او ټولنه دی د کار او فعالیت لپاره ځانگړی شی، څو د انرژي له بی ځایه تلو څخه مخنیوی وشی او هغه په اقتصادی او علمی پرمخ تگ کی ولگول شی .

۴- د اسلامی حاکم له وظایفونه یو هم د اسلامی شعائرو پللی کول دی او حجاب هم یوله اسلامی شعائرو څخه دی نو د حکومت مسؤلینوته مو وړاندیز دا دی څو د حجاب په رابطه تصمیم ونیسی اود لزوم په صورت کی اجباراً متخلفین تنبه کړی.

منابع

- ١- قرآنكريم
- ٢- ابن ابي حاتم، عبدالرحمن. (١٤١٩ق). تفسير القرآن العظيم. (ج: ٨، ١٠). عربستان. مكتبة نزار.
- ٣- ابن خلدون، عبدالرحمن. (١٤٢٤ق). مقدمه ابن خلدون. بيروت. دارالفكر.
- ٤- ابن حزم، علي بن احمد. (ب، ت). المحلّي. (ج: ٣). دمشق. دارالفكر.
- ٥- ابن عاشور، محمد بن طاهر. (ب، ت). التحرير والتنوير. (ج: ١٨). (ب، ط).
- ٦- ابن قدامه، عبدالله. (١٤٠٥ق). المغني. (ج: ١، ٧). بيروت. دارالفكر.
- ٧- ابن منظور، محمد بن مكرم. (١٤٠٥ق). لسان العرب. (ج: ١). قم. ادب الحوزه.
- ٨- ابن كثير، اسماعيل بن عمرو. (١٤١٩ق). تفسير القرآن العظيم. (ج: ٦). بيروت. دارالكتب العلمية.
- ٩- ابوداود، سليمان بن اشعث. سجستاني. (٢٠٠٩م). سنن ابي داود. نسخة ومصحة الحافظ ابوطاهر زبير على زئي. الرياض. دارالسلام.
- ١٠- اردوباري، احمد صبوري. (ب، ت). آيين بهزيستي اسلام. (ج: ٣). (ب، ط).
- ١١- اسدالله، (١٣٨٣ش). بهشت جوانان. انتشارات سبب اكبر. طبعه: ١٩.
- ١٢- اشتهازي، ابوالقاسم. (ب، ت). حجاب در اسلام. به نقل از السيرة الحلبيه. (ب، ط).
- ١٣- بخاري، محمد بن اسمعيل. (٩٨٧م). صحيح البخاري. (ج: ١، ٤). شرح و تحقيق قاسم الرفاعي. دارالقلم. بيروت. الطبعة الاولى.
- ١٤- براون، واشنايدر. (ب، ت). پوشاك اقوام مختلف. (ب، ط).
- ١٥- بيهقي، احمد بن حسين. (ب، ت). السنن الكبرى. (ج: ٢). بيروت. دارالفكر.
- ١٦- الترمذي، ابو عيسى محمد بن عيسى بن سوره. (ب، ت). الجامع الصحيح سنن الترمذي. داراحياء التراث العربي. بيروت. لبنان. الطبعة الاولى.

۱۷- جان موريس، رابرتس . (۱۳۸۶ش) . تاريخ جهان از آغاز تا پايان قرن بيستم . تهران . شادان منوچهر .

۱۸- جرجی، زيدان . (۱۳۶۹ش) . تاريخ تمدن اسلام . انتشارات اميرکبير . طبعه : ۶ .

۱۹- جصاص، احمد بن علي . (۱۴۰۶ق) . احکام القرآن . (ج : ۵) . استانبول . طبعه : افسست بيروت .

۲۰- جلال رفيع . (ب، ت) . سفرنيويوراك . (ج : ۳ ، ۵) .

۲۱- جوهری، اسماعيل بن حماد . (۱۳۷۶ش) . الصحاح . قاهره . احمد عبدالغفور عطار .

۲۲- حداد عادل، غلام علي . (ب، ت) . فرهنگ برهنگی . (ب، ط) .

۲۳- خسرو، باقري . (ب، ت) . نگاهی دوباره به تربيت اسلامي . بحث ويژگيهاي عمومي انسان . (ب، ط) .

۲۴- داعی، عبدالظاهر . (۱۳۸۹ش) . فلسفه عبادات . کابل . طبعه : اول .

۲۵- دايرة المعارف زنان فرهنگهای اسلامي . (ب، ت) . دائره المعارف القرن العشرين . (ج : ۱) (ب، ط) .

۲۶- زحيلي، وهبه . (۱۴۱۸ق) . الفقه الاسلامي و ادلته . (ج : ۷) . دمشق . دار الفكر .

۲۷- زحيلي، وهبه . (۱۴۱۸ق) . التفسير المنير (ج : ۲۲) . دمشق . دار الفكر .

۲۸- زمخشري، محمود . (۱۴۰۷ق) . الكشاف عن غوامض التنزيل . (ج : ۳) . بيروت . دار الكتاب العربي .

۲۹- سرخسي، شمس الدين . (۱۴۰۶ق) . المبسوط . (ج : ۱۰) . بيروت . دارالمعرفة .

۳۰- سيد سابق . (ب، ت) . فقه السنه . (ج : ۱) . بيروت . دار الكتاب العربي .

۳۱- سيستاني، علي . (۲۰۰۰م) . استفتاءات المرجع الديني . الأعلى السيد السيستاني . قم .

۳۲- سيوطي، جلال الدين . (۱۴۱۶ق) . الاتقان في علوم القرآن . (ج : ۱ ، ۵) . بيروت . دار الفكر .

۳۳- سيوطي، جلال الدين . (۱۴۰۳ق) . الدر المنثور . (ج : ۵) . بيروت . دار الفكر .

- ۳۴- شوکانی، محمد بن علی. (۱۹۷۳م). **نبیل الاوطار**. (ج: ۲، ۶). بیروت. دارالجیل.
- ۳۵- طالبی دارابی، باقر. (۱۳۸۳ش). **سیری در تلمود**. قم. مرکز مطالعات ادیان و مذاهب. آدین اشتاین سالتز. ترجمه: باقر طالبی دارابی.
- ۳۶- طبری، محمد بن جریر. (۲۰۰۰م). **جامع البیان فی تفسیر القرآن**. (ج: ۹، ۱۳، ۲۲). تحقیق: احمدشاکر. مؤسسة الرساله. طبعة الاولى. بیروت. دارالمعرفه.
- ۳۷- علامه، سیدمحمد حسین فضل الله. **مجله پیام زن. جوانان، ورزش و حجاب** شماره: 74.

۳۸- عهدعتیق. (۱۹۸۱م). **انجمن کتب مقدس**. سفرپیدایش، سفر تثنیه، سفر خروج، سفر تکوین.

Mishneh Torah , Sefer Nashim , Ishut , ،. Halacha .

Chapter Thirteen.

- ۳۹- عهد عتیق و عهد جدید. (۱۳۸۰ش). **اساطیر**. رساله بطریس، رساله پولس، رساله بهتموس. ترجمه: فاضل خان همدانی. تهران. <http://bikarane.parsiblog.com>.
- ۴۰- فتحی، دکتر علی. (۱۳۹۰ش). **اهمیت حجاب**. در حقوق اسلامی و غرب. تهران. (ب، ط).
- ۴۱- فخر رازی، محمد بن عمر. (۲۰۰۰م). **التفسیر الکبیر**. (ج: ۲۳). أو، مفاتیح الغیب. بیروت.

۴۲- فیومی، احمد بن محمد. (۱۹۸۷م). **المصباح المنیر**. بیروت. المكتبة العلمیه.

۴۳- قرشی (ابن اخوه)، محمد. (۱۴۰۸ق). **معالم القربه**. قم. دفتر تبلیغات اسلامی.

۴۴- قرطبی، محمد بن احمد. (۳۶۴ش). **الجامع لاحکام القرآن**. (ج: ۱۴). تهران. ناصر خسرو.

۴۵- گرگانی، امیر فریدون. (۱۳۸۲ش). **گنجینه از تلمود**. آبرهام کهن. تهران. اساطیر.

۴۶- ماوردی، علی. (ب، ت). **الاحکام السلطانیه**. قم. دفتر تبلیغات.

- ۴۷- مسيري، عبدالوهاب. (۱۳۸۳ش). دایرةالمعارف يهود، يهوديت و صهيونيسم. تهران .
 . موسسه مطالعات و پژوهش هاي تاريخ خاورميانه .
- ۴۸- مصطفی، ميرمحمدی . (۱۳۸۶ش) . **عدم ممنوعيت حجاب اسلامی** از منظر حقوق بين الملل اقليت ها . (ب، ط) .
- ۴۹- مطهري، مرتضي . (۱۴۲۰ق) . **مجموعه آثار** . (ج : ۱۹) . قم . صدرا .
- ۵۰- مطهري، مرتضى . (۱۳۷۰ش) . **مسئله حجاب** . تهران . (ب، ط) .
- ۵۱- ملاصدرا، صدرالدين محمد شيرازي . (۱۹۹۹م) . **شرح اسفار** . (ج : ۲۴، ۳۸) . بيروت .
 . دارالحياء التراث العربي .
- ۵۲- مودودي، عبدالاعلي . (ب،ت) . **الحجاب** . بيروت . دارالفكر . ۵۳- نيسابورى، مسلم بن ۵۳- حجاج القشيري . (۲۰۰۰م) . **صحيح مسلم** . مع ترقيم : محمدفواد عبدالباقي . دارالسلام .
 . الرياض . الطبعة الثانية .
- ۵۴- ويل دورانت . (۱۳۶۷ش) . **تاريخ تمدن** . (ج : ۱۲، ۱۳، ۲۰) . ترجمه احمدآرام .
 طبعه : سوم . تهران . انتشارات آموزش انقلاب اسلامي . chabad.org/library, Classic .
- Texts ,Mishneh Torah
- ۵۵- ويل كاكس، روتترنر . (۱۳۸۶ش) . **تاريخ لباس** . بزرگمهر . شيرين . توس .
- ۵۶- همفر، خاطرات مستر . (ب، ت) . مترجم : محسن مؤيدى . (ب، ط) .
- ۵۷- هيثمی، علی بن ابوبکر . (۱۹۸۸م) . **مجمع الزوائد و منبع الفوائد** . (ج : ۴) . بيروت .

بخاطر دسترسى به متن كامل اين تحقيق مراجعه شود به:

پوهنتون سلام، کتابخانه مرکزی چهار راهی گل سرخ، سرک کلوله پشته

و يا هم به ايميل آدرس ذيل تماس گرفته شود:

salamresearchcentre@salam.edu.af